

Hof van Cassatie 11 juni 2021*Zaak: C.20.0354.N*

TUSSENPERSONEN (HANDEL)

Handelsagentuur – Uitwinningsvergoeding

INTERMÉDIAIRES COMMERCIAUX

Agent commercial – Indemnité d'éviction

Krachtens artikel X.18 van het Wetboek van economisch recht heeft de handelsagent in bepaalde gevallen na de beëindiging van de handelsagentuurovereenkomst recht op een uitwinningsvergoeding voor het aangebrachte cliënteel of de uitbreiding van de zaken met het bestaande cliënteel. De uitwinningsvergoeding mag niet meer bedragen dan het bedrag van een jaar vergoeding berekend op basis van het gemiddelde van de 5 voorafgaande jaren.

Van oudsher woedt de discussie over de vraag of onkostenvergoedingen aan de agent mogen meegerekend worden om dit maximum te bepalen.

In een arrest van 11 juni 2021 (C.20.0354.N) schijnt het Hof van Cassatie bevestigend te antwoorden: *“Uit artikel X.18 WER en de parlementaire voorbereiding van de Handelsagentuurnetwet volgt dat de rechter die het bedrag van de uitwinningsvergoeding bepaalt, rekening mag houden met de bedragen die de handelsagent heeft ontvangen in de relevante periode die zijn eigen kosten vergoeden, voor zover deze kosten niet uitzonderlijk zijn en betrekking hebben op de desbetreffende handelsagentuurovereenkomst.”*

In casu ontving een agent een forfaitaire vergoeding van 3.000 EUR voor de prestaties als country manager, en (deels forfaitaire) vergoedingen voor computerkosten, wagen en brandstof, personeel, administratiekosten, enz., en een kleine variabele vergoeding op basis van de gerealiseerde omzet. Het hof van beroep te Gent oordeelde dat het feit dat een deel van deze bedragen bestempeld waren als onkostenvergoeding, niet belet dat deze deel uitmaken van de vergoedingen die de handelsagent verkrijgt uit hoofde van de door hem afgesloten handelsagentuur en dus mee in aanmerking worden genomen voor de bepaling van de uitwinningsvergoeding, te meer nu de forfaitaire (onkosten)vergoeding de keerzijde was van een lage variabele commissie.

Het hof van beroep kende een uitwinningsvergoeding toe aan de handelsagent, gelijk aan 6 maanden vergoeding en berekende die aldus *“op de volledige vergoeding d.w.z. de vaste vergoeding en de variabele vergoeding”*.

Het past op te merken dat de wet bepaalt hoe een opzegvergoeding moet worden berekend (art. X.16, § 3 WER), maar helemaal niet bepaalt hoe een uitwinningsvergoeding moet worden berekend (de voorbereidende werken van de wet van 1995 verwijzen naar de billijkheid), laat staan dat een uitwinningsvergoeding moet worden bere-

kend op basis van de door de agent ontvangen vergoedingen of bedragen. Het mag dan ook niet verbazen dat het Hof van Cassatie de berekeningswijze van het hof van beroep niet sanctioneert en bevestigt dat de rechter ook met kostenvergoedingen *“rekening mag houden”*.

Wat de wet wel voorziet is een plafond voor de uitwinningsvergoeding: *“het bedrag van een jaar vergoeding berekend op basis van het gemiddelde van de vijf voorafgaande jaren”*. Het blijkt niet met zekerheid uit de voorziening in cassatie of de principaal in dit geval meende dat 6 maanden berekend op alle ontvangen bedragen het plafond van één jaar vergoeding oversteeg en deze specifieke bepaling werd geschonden, maar het oordeel van het Hof van Cassatie lijkt nu alvast te zijn dat de rechter onder deze *“vergoeding”* ook rekening mag houden met onkostenvergoedingen en dus die onkostenvergoedingen mag meerekenen om het plafond van de uitwinningsvergoeding te bepalen.

Cour de cassation 4 mars 2021*Affaire: C.20.0404.F*

DROIT CIVIL

Principes généraux – Abus de droit – Bail commercial

BURGERLIJK RECHT

Algemene Beginselen – Rechtsmisbruik – Handelshuur

Le tribunal de première instance de Bruxelles, siégeant en appel, avait accordé au bailleur la résolution d'un bail commercial en décidant que *« les retards importants et répétés dans le paiement des loyers constituent un manquement grave aux obligations contractuelles du locataire »*. Le locataire avait défendu que cette résolution constituait un abus de droit. Il défendait qu'en choisissant la résolution du bail, le bailleur tendait à lui faire perdre le bénéfice de l'exploitation du commerce et la réalisation de travaux importants et avait également fait obstacle à la cession du fonds de commerce et au profit qu'elle pouvait générer – 750.000 EUR – sans réel avantage légitime pour le bailleur. Le tribunal estima toutefois que le bailleur n'exerçait pas son droit d'une manière qui excédait manifestement les limites de l'exercice normal de celui-ci par une personne prudente et diligente, et que la demande de résolution du contrat de bail n'était donc pas constitutive d'un abus de droit.

Dans un arrêt du 4 mars 2021, la Cour de cassation a annulé cette décision, pour violation de l'article 1134, alinéa 3, de l'ancien Code civil et du principe général du droit selon lequel nul ne peut abuser de son droit. Selon la Cour, le juge ne pouvait conclure à l'absence d'abus de droit, sans examiner, dans ces circonstances, la proportion entre l'avantage recherché ou obtenu par le titulaire du droit et le préjudice subi par l'autre partie.